

Spis treści

Wykaz skrótów	13
Przedmowa	15

Część pierwsza

ZAGADNIENIA I POJĘCIA OGÓLNE TEORII PRAWA ADMINISTRACYJNEGO

ROZDZIAŁ I. Zagadnienia wstępne	19
---------------------------------------	----

1. Pojęcie administracji	19
2. Związanie administracji prawem	22
3. Pojęcie prawa administracyjnego	24
4. Typy norm w prawie administracyjnym	27
5. Stosunek administracyjnoprawny	29

ROZDZIAŁ II. Krajowe źródła prawa administracyjnego	31
---	----

1. Pojęcie źródeł prawa	31
2. Akty stanowienia prawa powszechnie obowiązującego	31
3. Akty stanowienia prawa o charakterze wewnętrznym	42
4. Problem ważności aktów normatywnych wydanych przed wejściem w życie Konstytucji	44
5. Procedura i technika prawodawcza	45

ROZDZIAŁ III. Geneza i rozwój prawa administracyjnego	47
---	----

1. Zasada państwa prawnego	47
2. Zarys rozwoju administracji i prawa administracyjnego we Francji	48
3. Zarys rozwoju administracji i prawa administracyjnego w Niemczech	53
4. Zarys rozwoju administracji i prawa administracyjnego w Wielkiej Brytanii	56
5. Zarys rozwoju polskiej nauki prawa administracyjnego	61

ROZDZIAŁ IV. Podstawowe elementy prawa europejskiego	69
--	----

1. Uwagi wprowadzające	69
2. Pojęcie prawa europejskiego	71
3. Organy i instytucje Unii Europejskiej	72

4. Źródła prawa unijnego (europejskiego)	79
A. Rozporządzenia	81
B. Dyrektywy	82
C. Decyzje	83
D. Zalecenia i opinie	83
5. Stosunek prawa europejskiego do prawa krajowego	84
6. Wykładnia prawa europejskiego	86
7. Ogólne zasady prawne	87
8. Zakazy dyskryminacji w prawie europejskim	89
9. Zasada subsydiarności	90
10. Wykonywanie prawa europejskiego	91
11. Rynek wewnętrzny i podstawowe swobody	92

ROZDZIAŁ V. Podstawowe pojęcia teoretyczne w nauce prawa administracyjnego 99

1. Aparat administracyjny	99
2. Nadzór, kontrola, koordynacja, kierownictwo	101
3. Decentralizacja i centralizacja administracji	103
4. Samorząd	106
5. Rodzaje jednostek organizacyjnych w systemie administracji publicznej	109
A. Organ państwowy i organ administracji państwowej	109
B. Organy administracji (organy administrujące, organy administracji publicznej)	111
C. Rodzaje organów administracji	112
D. Kolegialność i jednoosobowość	115
E. Zakres działania i właściwość (kompetencja) organu	115
F. Zakład administracyjny	120
G. Inne jednostki organizacyjne w systemie administracji publicznej – nietypowe podmioty administrujące	123
H. Funkcje zlecone administracji publicznej	129
6. Władztwo administracyjne	132
7. Publiczne prawa podmiotowe	137
8. Ciężary publiczne	141
9. Rzeczy publiczne	143

Część druga

ORGANIZACJA ADMINISTRACJI W POLSCE

ROZDZIAŁ VI. Administracja centralna 153

1. Zagadnienia ogólne	153
2. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej	156
3. Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej	160
A. Skład Rady Ministrów	161
B. Funkcje i kompetencje Rady Ministrów	162
C. Organizacja i tryb działania Rady Ministrów	165
D. Reprezentowanie Rady Ministrów oraz ustanawianie pełnomocników rządu	167
E. Organy pomocnicze Rady Ministrów i Prezesa Rady Ministrów	169

4. Prezes Rady Ministrów i wiceprezesi Rady Ministrów oraz Kancelaria Prezesa Rady Ministrów	174
A. Prezes Rady Ministrów	174
B. Wiceprezes Rady Ministrów	178
C. Kancelaria Prezesa Rady Ministrów	179
5. Minister i ministerstwo	181
A. Pozycja prawna ministra	181
B. Sekretarze i podsekretarze stanu oraz ministerstwo	191
6. Organy kolegialne o swoistej pozycji prawnej w systemie administracji centralnej	194
7. Centralne organy administracji	197
8. Nietypowe jednostki organizacyjne administracji centralnej	204
ROZDZIAŁ VII. Podziały terytorialne państwa	206
1. Rys historyczny	206
2. Klasyfikacja podziałów terytorialnych	210
3. Podział zasadniczy	213
4. Podziały pomocnicze	215
5. Podziały specjalne	215
ROZDZIAŁ VIII. Terenowa administracja rządowa zespolona	217
1. Uwagi wstępne	217
2. Wojewoda i jego pozycja prawna	219
A. Organizacyjno-prawne usytuowanie wojewody	219
B. Funkcje wojewody	222
C. Wykonywanie funkcji kontroli przez wojewodę	226
D. Aparat pomocniczy wojewody	228
3. Wojewódzka administracja zespolona	230
ROZDZIAŁ IX. Terenowe jednostki organizacyjne administracji specjalnej	234
ROZDZIAŁ X. Samorząd terytorialny	241
1. Podstawy prawne działania	241
2. Zasada subsydiarności	242
3. Zasada decentralizacji	244
4. Zasada udziału samorządu terytorialnego w sprawowaniu władzy publicznej	247
5. Ustrój samorządu terytorialnego w Polsce	249
A. Organy samorządu terytorialnego	249
B. Referendum lokalne	251
C. Statut	254
6. Zadania samorządu	255
7. Finansowe zabezpieczenie realizacji zadań samorządu terytorialnego	260
8. Działalność prawotwórcza samorządu	263
9. Nadzór nad samorządem terytorialnym	264
10. Sądowa ochrona samodzielności samorządu	269

ROZDZIAŁ XI. Pracownicy administracji publicznej	271
1. Uwagi wstępne	271
2. Pracownicy administracji państwowej i rządowej	273
A. Urzędnicy państwowi i inni pracownicy urzędów państwowych	274
B. Korpus służby cywilnej	278
3. Pracownicy samorządowi	288

Część trzecia

FUNKCJONOWANIE ADMINISTRACJI

ROZDZIAŁ XII. Prawne formy działania administracji	297
1. Wprowadzenie	297
2. Akty normatywne administracji	300
3. Akt administracyjny	302
A. Rodzaje aktów administracyjnych	307
B. Uznanie administracyjne	314
C. Moc obowiązująca aktu administracyjnego	318
4. Ugoda	320
5. Porozumienie administracyjne	322
6. Czynności cywilnoprawne	325
7. Czynności faktyczne	329

ROZDZIAŁ XIII. Rola sądów w funkcjonowaniu administracji publicznej	333
1. Wprowadzenie	333
2. Sądownictwo administracyjne	335
A. Podstawy prawne działania	335
B. Organizacja wojewódzkich sądów administracyjnych	337
C. Organizacja Naczelnego Sądu Administracyjnego	339
D. Zakres właściwości sądów administracyjnych	340
E. Zakres właściwości rzeczowej Naczelnego Sądu Administracyjnego	342
3. Rola sądów powszechnych w kontroli administracji	343

ROZDZIAŁ XIV. Kontrola administracji	346
1. Charakterystyka kontroli administracji	346
2. Kontrola zewnętrzna administracji rządowej	348
A. Kontrola niepaństwowa	348
B. Kontrola państwowa	350
3. Kontrola wewnętrzna	367
A. Kontrola międzyresortowa	368
B. Kontrola wewnątrzresortowa	370
C. Kontrola niezawodowa (społeczna)	370

Część czwarta

WYBRANE ZAGADNIENIA MATERIALNEGO PRAWA ADMINISTRACYJNEGO

ROZDZIAŁ XV. Wybrane zagadnienia administracyjnoprawnej regulacji gospodarki	375
1. Wprowadzenie	375
2. Prawo działalności gospodarczej	376
3. Przedsiębiorstwa państwowe i ich prywatyzacja	384
A. Podstawy organizacji i funkcjonowania przedsiębiorstw państwowych	384
B. Samorząd pracowniczy	388
C. Komerccjalizacja i prywatyzacja przedsiębiorstw państwowych	390
4. Nadzorowanie pomocy publicznej dla przedsiębiorców	392
5. Nadzór państwa nad rynkiem kapitałowym	395
6. Prawo dewizowe	398
7. Prawo gospodarki gruntami	403
8. Zasady i tryb wywłaszczania nieruchomości	409
9. Prawo gospodarki komunalnej	413
10. Prawo mieszkaniowe	420
11. Prawo budowlane	430
12. Prawo geodezyjne i kartograficzne	433
13. Prawo komunikacji i łączności	437
A. Komunikacja lądowa	437
B. Komunikacja wodna	446
C. Komunikacja powietrzna	449
D. Łączność	450
14. Prawo górnicze	454
15. Prawo geologiczne	458
16. Prawo energetyczne	460
17. Prawo normalizacji oraz jakości	465
18. Prawo o miarach i prawo probiercze	470
19. Dozór techniczny	473
20. Prawo bankowe	475
21. Polityka pieniężna	480
22. Prawo antymonopolowe	486
23. Prawo celne	490
24. Prawo ubezpieczeniowe	507
ROZDZIAŁ XVI. Administracja spraw zdrowia, zatrudnienia i spraw socjalnych	514
1. Administracja zdrowia	514
2. Przeciwdziałanie alkoholizmowi	522
3. Zapobieganie narkomanii	526
4. Sprawy zatrudnienia i bezrobocia	531
5. Organizacja ubezpieczeń społecznych	536
6. Prawo pomocy społecznej	539

7. Prawo rynku produktów leczniczych	541
A. Pojęcie produktu leczniczego	541
B. Dopuszczanie produktów leczniczych do obrotu	542
C. Badania kliniczne leków	543
D. Wytwarzanie produktów leczniczych	543
E. Obrót produktami leczniczymi	543
F. Reklama produktów leczniczych	545
G. Refundacja produktów leczniczych	546
H. Organy właściwe w sprawach rynku leków	546
ROZDZIAŁ XVII. Upowszechnianie informacji	547
1. Zagadnienia wstępne	547
2. Dostęp do informacji publicznej	548
3. Prawo prasowe	550
4. Prawo o radiofonii i telewizji	551
5. Polska Agencja Prasowa	555
6. Ochrona informacji niejawnych	555
ROZDZIAŁ XVIII. Administracja w dziedzinie oświaty, nauki i kultury	560
1. Szkolnictwo podstawowe, ogólnokształcące, zawodowe	560
2. Szkolnictwo wyższe, placówki naukowo-badawcze	571
A. Szkolnictwo wyższe	571
B. Polska Akademia Nauk	580
C. Placówki naukowo-badawcze	585
D. Stopnie i tytuły naukowe	588
3. Organizacja upowszechniania kultury	589
4. Kultura fizyczna i sport	596
5. Prawna ochrona zabytków	599
ROZDZIAŁ XIX. Administracyjnoprawna sytuacja osób fizycznych	607
1. Obywatelstwo	607
2. Prawo o cudzoziemcach	610
A. Ogólny status cudzoziemca	612
B. Ochrona cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	620
C. Szczególny status cudzoziemców – obywateli Unii Europejskiej	626
D. Cudzoziemiec z Kartą Polaka	631
3. Zmiana imion i nazwisk	631
4. Akta stanu cywilnego	633
5. Ewidencja ludności, dowody osobiste, paszporty	635
6. Ordery, odznaczenia, odznaki	641

ROZDZIAŁ XX. Administracyjnoprawna regulacja zrzeszania się oraz niektórych innych rodzajów aktywności obywateli związanej z realizacją ich praw i wolności	647
1. Prawo o stowarzyszeniach	649
2. Prawo o partiach politycznych	655
3. Prawo o gwarancjach wolności sumienia i wyznania	662
4. Prawo o zgromadzeniach	667
ROZDZIAŁ XXI. Administracyjnoprawna regulacja zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego	670
1. Regulacja zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego	671
2. Administracyjnoprawny reżim stanu wyjątkowego	683
3. Stan wojenny i jego regulacja prawna	687
4. Administracyjnoprawna regulacja dotycząca zwalczania klęsk żywiołowych	690
5. Regulacja ochrony przeciwpożarowej	696
6. Zarządzanie kryzysowe	699
7. Reglamentacja dostępu do broni, amunicji i materiałów wybuchowych	704
ROZDZIAŁ XXII. Administracja obrony kraju i spraw zagranicznych	709
1. Wprowadzenie do administracji obrony kraju	709
2. Zarys stanu prawnego	711
3. Organy właściwe w sprawach obrony oraz ich zadania	713
4. Świadczenia na rzecz obrony kraju	717
5. Ochrona granicy państwowej	719
6. Administracja spraw zagranicznych	721
Bibliografia	725
Skorowidz	729